

Utlåtande 2003:70 RIV (Dnr 328-1416/2003)

Fri entré vid stadens museer

Redovisning av uppdrag att utreda kostnader och konsekvenser av införandet av fri entré på stadens museer

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Uppdraget om att utreda kostnader och övriga konsekvenser av införandet av fri entré vid stadens museer anses slutfört.

Föredragande borgarrådet Erik Nilsson anför följande.

Bakgrund

Kommunfullmäktige uppdrog vid behandling av 2003 års budget åt stadsmuseinämnden att utreda kostnader och övriga konsekvenser av ett införande av fri entré vid Stockholms stadsmuseum och Stockholms medeltidsmuseum. Utredningen redovisades i ett tjänsteutlåtande för stadsmuseinämnden den 21 februari 2003.

Remisser

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att stadsmuseinämndens uppdrag om att utreda kostnader och övriga konsekvenser vid ett införande av fri entré vid nämndens museer ska anses besvarad med vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Mina synpunkter

Införandet av fri entré vid stadens museum är både angeläget och ett viktigt led i den kulturpolitik som vi vill föra i Stockholms stad. Vårt kulturhistoriska arv ska vara lättillgängligt för alla och det krävs en ambitionshöjning för att museernas samlingar och utställningar också ska nå grupper som annars inte går på museum. I budgeten för 2003 och 2004 finns detta uttryckt som mål för stadsmuseinämndens verksamheter.

Stadsmuseinämndens utredning av kostnader och konsekvenser vid införandet av fri entré är ett bra beslutsunderlag till kommunfullmäktige. Det räcker inte med att endast räkna på bortfallet av entréintäkter utan beräkningar måste också göras på den utökade kapaciteten som krävs för att ta emot fler, och ofta ovana, museibesökare. För att fri entré dessutom ska uppfylla de politiska målen krävs en utökad och breddad marknadsföring. En ökad årlig kostnad vid fri entré med 6,6 miljoner kronor är därför inte ett orimligt antagande. När budgetläget inför 2004 såg majoriteten ingen möjlighet att skjuta till över sju miljoner kronor till stadsmuseinämnden för att införa fri entré i januari 2004. Planeringen på nationell nivå för att erbjuda Stockholms 20 museum kompensation vid införandet av fri entré, sköts också delvis på framtiden. Endast tre museer kommer i början av 2004 att införa fri entré. De 14 andra museerna i Stockholm som har anmält intresse till Kulturdepartementet har senarelagt planerna för införandet.

Stadsmuseinämndens utredning kommer att tillsammans med erfarenheterna vi drar från de tre museerna i Stockholm som inför fri entré nästa år vara ett mycket bra och värdefullt underlag inför diskussionerna om stadens budget för 2005.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) enligt följande.

Stadsmuseiförvaltningen har utrett frågan om fri entré till stadens museer. Det finns inget att invända mot det utförda utredningsuppdraget, däremot finns skäl att ifrågasätta principerna bakom fria entréer.

Dels åsamkar fria entréer stora kostnader. Dessa kostnader är inte bara de uteblivna intäkterna utan också kostnader för ökat slitage, ökad säkerhet och bevakning samt utökad personal. Pengar till detta finns inte.

Dels innebär gratis entré att man skapar en situation där de museer som tar ut entréavgifter får svårt att konkurrera. Det är inte rimligt – och i förlängningen heller inte lagligt – att använda skattemedel på ett sådant sätt.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Uppdraget om att utreda kostnader och övriga konsekvenser av införandet av fri entré vid stadens museer anses slutfört.

Stockholm den 27 augusti 2003

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Erik Nilsson

Anette Otteborn

Särskilt uttalande gjordes av *Kristina Axén Olin, Rolf Könberg* och *Peter Lundén-Welden* (alla m) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (m) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Ann-Katrin Åslund* och *Madeleine Sjöstedt* (båda fp) enligt följande.

För att locka nya och större publikgrupper är ett viktigt steg att införa kostnadsfritt inträde till stadens museer och kulturinstitutioner. Det är tråkigt att möjligheten att ta emot fler, och ofta ovana, museibesökare enbart ses som en kostnad, istället för att ses som en möjlighet att föra ut våra museer till nya grupper. Folkpartiet har i sin budget för år 2003 avsatt medel för att pröva fritt inträde på ett par av stadens museer. Det vore värdefullt om detta kunde genomföras så att ännu fler Stockholmare får ta del av stadens museer.

Särskilt uttalande gjordes av *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Kristdemokraterna har inget att invända mot stadsmuseiförvaltningens redovisning av utredningsuppdraget. Det är viktigt att det kulturhistoriska arvet är lättillgängligt för Stockholms invånare och särskilt för stadens barn och ungdomar. Därför är det angeläget att museerna även fortsättningsvis har rabatterade priser för barn och ungdomar samt studerande. Biljettpriserna är redan idag mycket förmånliga vid besök till Stadsmuseet. Fri entré för barn under 7 år och studenter under 18 år betalar endast

museet. Fri entré för barn under 7 år och studenter under 18 år betalar endast tio kronor. Liknande priser gäller för inträde till Medeltidsmuseet. Förmånliga priser finns även för skolklasser som vill göra besök på de båda museerna. Kristdemokraterna finner därför ingen anledning till att helt ta bort dessa avgifter eftersom dagens priser knappast håller människor borta från att göra besök. Dagens avgifter ligger på en rimlig nivå.

ÄRENDET

I samband med kommunfullmäktiges budget för 2003 fastställdes att stadsmuseinämndens mål med verksamheten är att stadens museiverksamhet skall utformas så att den når grupper som idag inte tar del av verksamheten. Nämnden fick i uppdrag att utreda kostnaderna och övriga konsekvenser av ett införande av fri entré vid Stadsmuseet och Medeltidsmuseet.

Stadsmuseinämnden beslöt den 3 mars 2003 att till kommunfullmäktige, som svar på uppdraget om att utreda kostnader och övriga konsekvenser av införandet av fri entré, överlämna och återropa stadsmuseiförvaltningens tjänsteutlåtande med förslag om att uppdraget anses utfört.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande *Cecilia Brink* (m), *bilaga*.

Stadsmuseiförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 21 februari 2003 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsmuseiförvaltningen delar kommunfullmäktiges mål i budget 2003 där särskild tyngd läggs på nämndens uppgift att förmedla stadens kulturhistoriska värde till dagens stockholmare. Besökstalen har under många år varit oförändrade och skulle kunna vara högre. Olika försök har gjorts för att nå ut till nya grupper med t ex temautställningar. Barn och ungdom är prioriterade grupper som förvaltningen värnar om. Men att varaktigt nå ut till större och bredare grupper kräver ökade insatser på flera områden, samtidigt som nivån på utställningsverksamhet och annan kunskapsförmedling bibehålls eller förstärks.

Stadsmuseiförvaltningen för ständigt en diskussion kring avgifter/intäkter och har som mål att ha låga entréavgifter och riktade rabatter till särskilda grupper som barn och ungdom, arbetslösa, pensionärer etc. Mycket av museernas verksamhet är idag gratis eller ingår i entréavgiften så som programverksamhet, pedagogisk verksamhet, faktarum, lunchvisningar etc. Förvaltningen ser också möjligheten att förändra och differentiera avgiftsnivåerna som ett marknadsföringsinstrument. Kampanjer och rabatter kan ge möjligheter att påverka besöksströmmarna mer jämnt över tiden. Exempelvis lockade gratis entré under jubileumsveckan 2002 många fler besökare än vanligt. Regulerad fri entré kommer att locka många besökare. För att få dem att återkomma krävs ett "attraktivt innehåll" och en "god besöksmiljö". Införandet av fri entré måste finansieras fullt ut för att nuvarande utbud och kvalitet inte ska bli lidande. Förvaltningen är annars positiv till förslaget i den mening att detta skulle vara en positiv gest från stadens sida. Det är också nödvändigt att införa fri entré av konkurrensskäl om staten kommer att fatta motsvarande beslut för sina museer.

Förvaltningens bedömning är att fri entré vid stadens museer innebär ett intäktsbortfall på 2-3 mnkr vid oförändrat antal besökare. Om besöksantalet ökar tillkommer kostnader för säkerhet/rondering, marknadsföring och städning/fastighetsunderhåll etc. Syftet med fri entré är att locka fler besökare varför dessa merkostnader tillkommer. Förvaltningen har tagit fram två alternativ som anses möjliga. Alternativ 1 med fri entré för samtliga besökare och alternativ 2 med fri entré för barn och ungdom upp till 18 år samt fria visningar/undervisning för Stockholms skolor. Beräkningsunderlaget för visningsverksamheten är baserat på sex skolklasser om dagen under terminerna.

Årlig kostnad Engångskostnad

Alternativ 1

Intäkter (entréer)	2,5 mnkr	
Reception	0,9 mnkr	0,5 mnkr
Pedagogik	0,4 mnkr	
2 pedagogtjänster	0,7 mnkr	
Städning/underhåll	0,5 mnkr	
Säkerhet	0,5 mnkr	0,8 mnkr
2 vaktmästartjänster	0,6 mnkr	
Marknadsföring	0,5 mnkr	

Summa 6,6 mnkr 1,3 mnkr

Alternativ 2

Intäkter (entréer till 18 år)	0,5 mnkr
Visningar Stockholms skolor	1,0 mnkr
Reception	0,9 mnkr
Pedagogik	0,4 mnkr
Städning/underhåll	0,5 mnkr
Säkerhet	0,5 mnkr
2 vaktmästartjänster	0,6 mnkr
Marknadsföring	0,5 mnkr

Summa 4,9 mnkr

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 28 maj 2003 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret bedömer att de två alternativen som nämnden arbetet med är realistiska. Syftet med fri entré till museerna är att antalet besökare skall öka. Konsekvensen av detta är att museerna förväntas få ökade årliga driftkostnader för säkerhet, marknadsföring, städning och fastighetsunderhåll. För de olika alternativen beräknas de årliga merkostnader uppgå till 4,1 mnkr resp. 4,4 mnkr. I relation till den nettobudget museerna har 2003, drygt 16 mnkr, skulle införandet av fria entréer innebära en kraftig ökning av stadens kostnader för museerna.

Staten har aviserat en målsättning att införa fria entréer till statens museer. Stadsledningskontoret anser att en grundförutsättning för att införa fria entréer vid museer är att detta sker för alla museer i Stockholm. Detta med beaktande av konkurrensskäl. I avvaktan på stadens ställningstagande till införandet av fri entré vid stadens museer föreslår stadsledningskontoret att stadsmuseinämnden fortsätter arbetet att med olika åtgärder försöka öka antalet besökare till museerna.

RESERVATIONER M.M.

Stadsmuseinämnden

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Cecilia Brink (m) enligt följande.

Stadsmuseiförvaltningen har utrett frågan om fri entré till museerna och förelagt nämnden denna utredning. Jag har inga invändningar mot den utredning som gjorts – förvaltningen har utfört ett givet uppdrag. Men jag vill återigen framföra våra principiella invändningar mot hela tanken mot fri entré.

För det första åsamkar det förvaltningen stora kostnader. Dessa kostnader är inte bara de uteblivna intäkterna utan också kostnader för ökat slitage, ökad säkerhet och bevakning och utökad personal. Pengar till detta finns inte. För det andra menar vi att det är felaktigt att ge människor intryck av att museibesöket är gratis. Det är det ju inte och vi tycker det är fullkomligt rimligt att besökarna betalar åtminstone en del av kostnaderna för museiverksamheten i form av entréavgifter. För det tredje innebär gratis entré att man skapar en situation där de museer som tar ut entréavgifter får svårt att konkurrera. Det är inte rimligt – och i förlängningen heller inte lagligt – att använda skattepengar på det sättet.